

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894»

I. Визначення проблеми

Частиною двадцять восьмою статті 38 Закону України «Про платіжні послуги» (далі – Закон про платіжні послуги) встановлено, що торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги), у тому числі за допомогою електронних платіжних засобів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв. У разі надання можливості здійснювати безготівкові розрахунки за продані товари (надані послуги) за допомогою електронних платіжних засобів, що використовуються в платіжних системах, торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення таких розрахунків з використанням електронних платіжних засобів не менше трьох платіжних систем, однією з яких є багатомітентна платіжна система, створена резидентом України.

На виконання частини двадцять дев'ятої статті 38 Закону про платіжні послуги Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 29.07.2022 № 894 «Про встановлення строків, до настання яких торговці повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)» (далі – Постанова № 894).

Постановою № 894 встановлені строки для поступового забезпечення можливості здійснення безготівкових розрахунків торговцями в залежності від чисельності населення в населених пунктах, де здійснюється їх діяльність.

В період з 1 січня 2023 року по 1 січня 2025 року в усіх населених пунктах, де здійснюється господарська діяльність, торговці (крім ФОП першої групи; торговців, що здійснюють торгівлю з торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власноручно вирощеної, відгодованої продукції) повинні забезпечити можливість споживачам здійснювати оплату за продані ними товари/надані послуги у безготівковому вигляді, а саме з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв.

Фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку першої групи; торговці, що здійснюють торгівлю з торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власноручно вирощеної, відгодованої продукції в усіх населених пунктах строк, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків з 1 січня 2026 року.

Разом з тим, повномасштабне вторгнення російських військ в Україну завдало величезних збитків для країни та бізнесу, включаючи руйнування інфраструктури, підприємств, енергетичних об'єктів.

В умовах воєнного стану малий бізнес опинився на межі виживання, тому підприємці, об'єднання малого бізнесу звернулися до Мінекономіки з проханням відтермінувати строк впровадження безготівкових розрахунків на період воєнного стану.

Платники першої групи єдиного податку – це дрібні підприємці з мінімальними обсягами діяльності, обмеженим переліком дозволених видів господарювання та без

права найму працівників. Упровадження для них обов'язкових платіжних терміналів створить додаткове фінансове навантаження, не забезпечуючи при цьому помітного ефекту для детінізації економіки, оскільки такі платники не є джерелом ризиків у частині податкових зловживань.

Продавці власноручно вирощеної/відгодованої продукції, виїзної та виносної торгівлі часто працюють сезонно з невеликим та нерегулярним готівковим оборотом і обов'язкове встановлення платіжного терміналу для них є фінансовим тягарем.

Наразі дії Уряду спрямовуються на забезпечення потреб сектору оборони та безпеки для зупинення військової агресії російської федерації проти України та вирішення невідкладних питань, спричинених військовими діями проти України, стимулювання бізнесу під час правового режиму воєнного стану, відродження економіки країни.

З метою підтримки малого бізнесу в період воєнного стану Мінекономіки розробило проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 894» (далі – проект постанови), яким передбачено перенести строк, з якого торговці - фізичні особи - підприємці - платники єдиного податку першої групи, торговці, які здійснюють торгівлю з використанням торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власноручно вирощеної або відгодованої продукції, повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані ними товари (надані послуги), з 01 січня 2026 року на строк «через три місяці з дня припинення чи скасування воєнного стану».

Основні групи на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	-	-
Суб'єкти господарювання,	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

Врегулювання проблеми не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки Законом про платіжні послуги встановлено обов'язковість забезпечення торговцями можливості здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги) у терміни, визначені Кабінетом Міністрів України;

діючих регуляторних актів, оскільки підпунктом 4 пункту 1 Постанови № 894, встановлено строк 1 січня 2026 року, відповідно до якого суб'єкти господарювання повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків.

II. Цілі державного регулювання

Основними цілями державного регулювання є:

відтермінування впровадження безготівкових розрахунків фізичними особами - підприємцями – платниками єдиного податку першої групи; торговцями, які здійснюють торгівлю з торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власновирощеної або відгодованої продукції;

створення умов для підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Така альтернатива є неприйнятною, оскільки підпунктом 4 пункту 1 Постанови № 894 встановлено строк 1 січня 2026 року, що не дозволить досягти поставлених цілей державного регулювання.
Альтернатива 2. Розроблення проекту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)	Така альтернатива вирішує описану розділі I проблему та досягнення цілей державного регулювання, а також надає можливість забезпечити виконання вимог Закону про платіжні послуги.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні.	Відсутні.
Альтернатива 2. Розроблення проекту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці,	Відсутні.	Відсутні.

зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)		
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Розширення сфер діяльності, де можна оплатити куплені товари (надані послуги) у безготівковій формі Економія часу та зручність при розрахунках за товари (послуги)	Відсутні.
Альтернатива 2. Розроблення проекту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)	Відсутні.	Витрати часу на зняття готівки. Витрати коштів на сплату відсотків банківським установам при знятті готівки.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають	-	-	-	195000	195000

під дію регулювання, одиниць*					
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	-	-	-	100	100

* За інформацією Мінфіну в Україні кількість фізичних осіб – підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування першої групи, станом на 01.01.2025 становить 195 тис. осіб. Оцінка впливу здійснюватиметься відносно цих суб'єктів мікробізнесу.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні	Прогнозовані витрати одного суб'єкта господарювання (на якого поширюватиметься дія підпункту 4 пункту 1 Постанови № 894) в перший рік впровадження регулювання становлять: - при встановленні платіжного POS-терміналу (з комісією за еквайринг 1,3 % відповідно до інформації Приватбанку*) – 11 040 грн. Ці витрати включають: плата за підключення відсутня; обслуговування терміналу – 400 грн. X 12 міс. = 4 800 грн. комісія за еквайринг: 40 тис. грн.**X 1,3 % X 12 міс.= 6240 грн. Витрати одного суб'єкта господарювання на наступний рік впровадження регулювання прогнозуються на рівні першого року і складатимуть 11 040 грн. Можливі незначні коливання витрат за рахунок збільшення або зменшення плати за обслуговування, комісії за

		еквайринг. Прогнозовані витрати всіх суб'єктів господарювання (на яких поширюватиметься дія підпункту 4 пункту 1 Постанови № 894), в перший рік впровадження регулювання: 195000 осіб X 11 040 грн. = 2 152 800 000 грн. Витрати всіх суб'єктів господарювання на наступний рік впровадження регулювання прогножуються на рівні першого року і складатимуть 2 152 800 000 грн. Можливі коливання витрат за рахунок збільшення або зменшення плати за обслуговування, комісії за еквайринг. * https://privatbank.ua/business/ekvairynh **Припускаємо, що оборот одного ФОП першої групи в середньому 80 тис. грн. в місяць та 50 % від обороту оплата здійснюється безготівково.
Альтернатива 2. Розроблення проєкту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням	Відсутність витрат для суб'єктів мікропідприємництва, які звільняються від обов'язкового здійснення безготівкових розрахунків на період воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення чи скасування.	Відсутні.

електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)		
---	--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	1	Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Залишається проблема зазначена у Розділі 1 Аналізу.
Альтернатива 2. Розроблення проекту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)	4	Така альтернатива є оптимальною та дозволить вирішити описану проблему та досягти поставленої мети щодо відтермінування строку впровадження безготівкових розрахунків мікро-підприємцями та підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у
--------------------------	-------------------	--------------------	---

			рейтингу
Альтернатива 2. Розроблення проєкту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)	Вигоди для держави та громадян відсутні. Для суб'єктів мікропідприємництва відсутні витрати для впровадження безготівкових розрахунків суб'єктів протягом трьох місяців з дня його припинення чи скасування.	Витрати для держави, громадян та суб'єктів господарювання на забезпечення виконання вимог регуляторного акту відсутні.	У разі прийняття проєкту постанови задекларовані цілі будуть досягнуті повною мірою, проблема не буде більше існувати.
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін, вигоди для держави, суб'єктів господарювання відсутні. Для громадян вигоди включають: розширення сфер діяльності, де можна оплатити куплені товари (надані послуги) у безготівковій формі; економію часу та зручність при розрахунках за товари (послуги)	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін, держава та громадяни не нестимуть додаткових витрат. Прогнозуються витрати для суб'єктів господарювання на забезпечення виконання вимог регуляторного акту Витрати одного суб'єкта господарювання (на якого поширюватиметься дія підпункту 4 пункту 1 Постанови № 894) в перший рік та наступні роки впровадження регулювання	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої цілі.

		становлять: - при встановленні платіжного POS-терміналу (з комісією за еквайринг 1,3 %) – 11 040 грн. (в рік). Можливі незначні коливання витрат за рахунок збільшення або зменшення плати за обслуговування, комісії за еквайринг. Прогнозовані витрати всіх суб'єктів господарювання (на яких поширюватиметься дія підпункту 4 пункту 1 Постанови № 894), в перший рік та наступні роки впровадження регулювання: 195000 осіб X 11 040 грн. = 2 152 800 000 грн. (в рік) Можливі коливання витрат за рахунок збільшення або зменшення плати за обслуговування, комісії за еквайринг.	
--	--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
---------	---	--

Альтернатива 2. Розроблення проекту постанови, яким встановлюватимуться новий строк, до настання яких торговці, зазначені у підпункті 4 пункту 1 Постанови № 894, мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)	Обрана альтернатива стимулює подальший розвиток мікробізнесу за рахунок надання додаткового часу на впровадження безготівкових розрахунків.	Ризики зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта відсутні.
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Дана альтернатива не сприяє підтримці малого бізнесу в період воєнного стану	Відсутній.

V. Механізм та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечать розв'язання проблеми, є:

відтермінування строку впровадження безготівкових розрахунків фізичними особами - підприємцями – платниками єдиного податку першої групи; торговцями, які здійснюють торгівлю з торгових автоматів, виїзну (виносну) торгівлю, продаж власновирощеної або відгодованої продукції.

Для впровадження регуляторного акта органам влади необхідно здійснити такі організаційні заходи: забезпечити інформування громадськості та суб'єктів господарювання про вимоги регуляторного акта шляхом його розміщення на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України та оприлюднення у засобах масової інформації.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Відповідно, розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Витрати великих та середніх суб'єктів господарювання не передбачаються, оскільки вимоги регулювання не поширюються на таких суб'єктів, а тому розрахунок витрат згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва не проводився, оскільки запропоноване регулювання не передбачає витрат таких суб'єктів у визначений проектом постанови строк, а тому розрахунок витрат згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва), не проводився.

Реалізація постанови дозволить підтримати суб'єктів мікропідприємництва під час правового режиму воєнного стану та стимулювати для подальшого розвитку бізнесу за рахунок надання додаткового часу на впровадження безготівкових розрахунків.

Державний контроль за додержанням вимог цього регуляторного акта буде здійснюватися органами виконавчої влади у межах їх компетенції відповідно до законодавства.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта встановлюється на обмежений термін. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі доручення Прем'єр-міністра України щодо зміни строку.

Термін набрання чинності регуляторним актом – постанова набиратиме чинності з дня її офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – не передбачаються.
2. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – 195000 одиниць.
3. Розмір коштів і час, які витрачаються суб'єктами господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – низький.
4. Розмір коштів, які витратимуться суб'єктом господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – витрати відсутні на період воєнного стану та трьох місяців після його припинення чи скасування.
5. Кількість часу, який витратиметься суб'єктом господарювання у зв'язку із виконанням вимог акта – 1 день.

Для визначення результативності регуляторного акта пропонується встановити статистичний показник: кількість скарг споживачів щодо неможливості здійснити оплату за продані товари (надані послуги) у безготівковій формі.

6. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проект постанови та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті Мінекономіки.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом проведення базового та повторного відстежень статистичних показників результативності акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься після набрання ним чинності, оскільки для цього використовуватимуться виключно статистичні показники.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься через рік з дня набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше двох років після набрання ним чинності. За результатами даного відстеження відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення неврегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснювати Мінекономіки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

Строк виконання заходів 30 робочих днів.

Міністр економіки, довкілля та
сільського господарства України

Олексій СОБОЛЕВ

_____ 20__ р.